

**AS EG VÕRGUTEENUS
BILANSILEPINGU TÜÜPTINGIMUSED**

SISUKORD

1. Üldsätted	lk 2
2. Mõisted	lk 2
3. Bilansileping	lk 2
4. Gaasikoguste mõõtmine ja bilansiperiood	lk 3
5. Bilansiplaan	lk 3
6. Bilansiselgitus ja bilansigaas	lk 3
7. Tasumine	lk 4
8. Süsteemihalduri õigused ja kohustused	lk 4
9. Bilansihalduri õigused ja kohustused	lk 5
10. Vastutus kohustuste rikkumise eest	lk 5
11. Teavitamine	lk 5
12. Bilansilepingu muutmine ja lõpetamine ning erimeelsuste lahendamine.....	lk 6

1. Üldsätted

- 1.1. Bilansilepingu tüüptingimused (edaspidi: tüüptingimused) määravad kindlaks Eestis gaasisüsteemi süsteemihaldurina tegutseva ASi EG Võrguteenus (edaspidi: süsteemihaldur) ja turuosalisest bilansihalduri (edaspidi: bilansihaldur; edaspidi eraldi Pool või koos Pooled) õigused ja kohustused bilansilepingu täitmisel.
- 1.2. Tüüptingimused on bilansilepingu lahutamatu osa. Vastuolu puhul lepingu ja tüüptingimuste vahel kehtib leping. Tüüptingimustest võib Poolte kokkuleppel kõrvalekalduda.
- 1.3. Süsteemihalduril on õigus ühepoolset muuta tüüptingimusi kooskõlastades ja avalikustades uued tüüptingimused seaduses sätestatud korras.
- 1.4. Süsteemihaldur ei või avaldada seoses oma ülesannete täitmisega saadud konfidentsiaalset teavet kolmandatele isikutele, välja arvatud juhul, kui teabe avaldamine on ette nähtud seadusega või kui teabe edastamine on vajalik käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmiseks.
- 1.5. Bilansilepingu sõlmimisega annab bilansihaldur süsteemihaldurile nõusoleku töödelda, edastada või avaldada bilansilepingut puudutavat mittekonfidentsiaalset teavet sisaldavaid andmeid isikutele, keda süsteemihaldur kasutab bilansilepingu täitmisel, samuti isikutele, kes on otseselt seotud bilansilepingu täitmiseks vajalike arvete koostamisega, edastamisega, trüki- ja postitusteenuste osutamisega, panga- ja inkassoteenuste osutamisega, tingimusel, et nimetatud isikutel on õigus kasutada saadud andmeid ainult bilansilepingu täitmisega otseselt seotud tegevusteks.

2. Mõisted

Tüüptingimustes kasutatakse mõisteid alljärgnevas tähenduses:

- 2.1. **arvestuskuu** on ajavahemik, mis algab kuu esimese päeva hommikul kell 9.00 ja lõpeb järgmise kuu esimese päeva hommikul kell 9.00 vööndiaja järgi;
- 2.2. **arvestuspäev** on ajavahemik, mis algab päeva hommikul kell 9.00 ja lõpeb järgmise päeva hommikul kell 9.00 vööndiaja järgi;
- 2.3. **avatud tarne** on turuosalisele bilansiperioodil süsteemihalduri või bilansihalduri poolt lepingus sätestatud koguse piirides gaasi müümine või ülejääva gaasi ostmine;
- 2.4. **bilansigaas** on gaas, mida bilansi hoidmise eesmärgil ostab või müüb süsteemihaldur bilansilepingu alusel;
- 2.5. **bilansiperiood** on ajavahemik, mille lõikes bilans tagatakse;
- 2.6. **bilansiplaan** on andmed bilansihalduri planeeritava tarbimise ja määratud tarnete kohta bilansiperioodil;
- 2.7. **bilansiselgitus** on bilansi kindlaksmääramine bilansiperioodil;
- 2.8. **gaasisüsteem** on tehniline süsteem, mille moodustavad Eesti territooriumil asuvad võrgud koos asjakohaste juhtimis-, kaitse-, side- ja mõõtesüsteemidega.
- 2.9. **mõõtepunkt** on koht, kus mõõdetakse võrgust väljuva või võrku siseneva gaasi kogust;
- 2.10. **mõõtevahend** on gaasiarvesti gaasi koguse mõõtmiseks ja näidu esitamiseks;
- 2.11. **süsteemivastutus** on süsteemihalduri kohustus tagada sõlmitud lepingute kohaselt igal hetkel gaasisüsteemi varustuskindlus ja bilanss.
- 2.12. **varustuskindlus** on gaasisüsteemi võime tagada tarbijate nõuetekohane gaasiga varustamine, arvestades olemasolevat nõudlust ning eeldatavat tulevikunõudlust;
- 2.13. **võimsus** on ajaühikus läbi toru ristlõike läbivoolanud gaasi kogus.

3. Bilansileping

- 3.1. Bilansilepingus määratakse kindlaks bilansihalduri bilansi tagamiseks vajalikud mõõtepunktid, tarbimisrežiim, bilansiperiood, bilansiplaani ja bilansiselgituse vormid, bilansigaasi ostu ja müügi tingimused ning gaasisüsteemi varustuskindluse tagamise meetmed ja kulude katmine.

3.2. Importijast bilansihaldur teatab 3 päeva jooksul peale impordilepingu sõlmimist ja selle muutmist süsteemihaldurile impordi tarnerežiimi.

4. Gaasikoguste mõõtmine ja bilansiperiood

- 4.1. Bilansilepingu täitmisel on gaasikoguste mõõtmiste aluseks Süsteemihalduriga võrguteenuse osutamise lepingutes kokkulepitud mõõtepunktidesse paigaldatud mõõtevahendid.
- 4.2. Bilansihalduri tarbimisrežiimiks on gaasi müügilepingus kokkulepitud tarbimisperiodide gaasikogused. Bilansihaldur teatab tarbimisperiodide gaasikogused süsteemihaldurile 7 päeva jooksul peale müügilepingu sõlmimist.
- 4.3. Kui bilansihalduri tarbimisperiodis ei ole gaasikoguseid bilansiperioodide lõikes määratud, siis bilansiperioodile vastav kogus arvutatakse tarbimisperiodi gaasikoguse jagamisel periodis sisalduvate bilansiperioodide arvuga.
- 4.4. Bilansiperioodideks on arvestuspäev, kui bilansilepingus ei ole kokkulepitud teisiti.
- 4.5. Arvestuspäev saab olla bilansiperioodiks siis, kui kõik bilansi määramiseks kasutatavad mõõtevahendid võimaldavad gaasi koguseid mõõta iga tunni tagant.
- 4.6. Bilansiperioodil mõõtevahenditega mõõdetud tulemusi tuleb säilitada vähemalt 12 kuud.

5. Bilansiplaan

- 5.1. Süsteemihaldur määrab bilansiplaani vormi ja selle esitamise perioodid teatades plaani esitamise algusest ette 3 päeva.
- 5.2. Bilansihaldur esitab süsteemihaldurile bilansiplaani bilansiperioodile eelneva päeva kella 11.00-ks 1000 m³ täpsusega tuues selles ära:
  - 5.2.1. mõõtepunktides planeeritava gaasi tarbimise;
  - 5.2.2. bilansigaasi müügihinna.
- 5.3. Kui bilansiperioodile järgneval päeval bilansihalduri planeeritav gaasitarbimine on suurem tarbimisperiodiga kokkulepitud tarbimisest, siis seda peetakse bilansihalduri taotluseks osta bilansigaasi. Süsteemihaldur teavitab bilansihaldurile bilansigaasi müümise võimalusest bilansiperioodile eelneva päeva kella 15.00-ks.
- 5.4. Süsteemihaldur kinnitab bilansiplaani, kui:
  - 5.4.1. bilansihalduri tarbimine ei ületa mõõtepunktides võrguteenuse osutamise lepingus kokkulepitud maksimaalset lubatavat võimsust;
  - 5.4.2. gaasisüsteemi varustuskindlus ja bilanss on tagatud.

6. Bilansiselgitus ja bilansigaas

- 6.1. Süsteemihaldur määrab bilansiselgituse vormid ja nende esitamise perioodid teatades selgituste esitamise algusest ette 3 päeva.
- 6.2. Bilansihaldur esitab süsteemihaldurile bilansiselgituse bilansiperioodile järgneva päeva kella 11.00-ks.
- 6.3. Süsteemihaldur koostab bilansihaldurite poolt saadud andmete alusel gaasisüsteemi bilansi ning esitab bilansihaldurile müüdud või temalt ostetud bilansigaasi kogused bilansiperioodile järgneva päeva kella 15.00-ks.
- 6.4. Kui bilansi selgitamise tulemusena on bilansihalduri bilanss:
  - 6.4.1. negatiivne s.t. “-“ märgiga (tarbis gaasi rohkem), siis loetakse, et süsteemihaldur on sellel perioodil avatud tarnena müünud bilansihaldurile bilansigaasi koguses, mis oli vajalik bilansihalduri bilansi hoidmiseks.
  - 6.4.2. positiivne s.t. “+“ märgiga (tarbis gaasi vähem), siis loetakse, et bilansihaldur on sellel perioodil tarbinud plaanitust vähem gaasi ja süsteemihalduril oli õigus ülejääva koguse bilansigaasiks ostmiseks ja edasimüümiseks.
- 6.5. Süsteemihaldur ostab ja müüb bilansigaasi tehnilis-majanduslikult soodsamalt pakkujalt.

- 6.6. Süsteemihaldur koostab arvestuskuu jooksul bilansiselgituste alusel bilansigaasi akti ja kooskõlastab selle bilansihalduriga 3 tööpäeva jooksul peale arvestuskuu lõppu.
- 6.7. Süsteemihaldur määrab tema poolt müüdava bilansigaasi hinna Konkurentsiametiga kooskõlastatud bilansigaasi hinna määramise metoodikaga.

7. Tasumine

- 7.1. Bilansiga seotud rahaliste arvelduste perioodiks on arvestuskuu.
- 7.2. Pooled esitavad teisele Poolele arved arvestuskuu jooksul ostetud bilansigaasi ja muude bilansilepingust tulenevate teenuste eest järgneva kuu 10. päevaks. Nimetatud arvetes kasutatakse süsteemihalduri poolt bilansigaasi aktis toodud koguseid ja hindu.
- 7.3. Pooled tasuvad nende teenuste eest teisele Poolele arved 5 tööpäeva jooksul peale arve saamist. Tasu loetakse makstuks päeval, millal see laekub makse saaja arvelduskontole või kassasse.
- 7.4. Kui arvet ei tasuta tähtaegselt, siis on Pooltel õigus nõuda kõigi tasude täieliku laekumiseni viivist 0,06% päevas. Viivist hakatakse arvestama maksetähtpäevale järgnevast päevast ja lõpetatakse tasude laekumise päeval. Kui peab tasuma lisaks rahalisele põhikohustusele viivist, kustutatakse võlgnevusest kõigepealt viivis ning seejärel rahaline põhikohustus. Varem sissenõutavaks muutunud tasu kustutatakse enne hiljem sissenõutavat tasu.
- 7.5. Kui üks Pool ei nõustu esitatud arvega või nõustub sellega ainult osaliselt, teavitab ta sellest arve esitajat kirjalikult enne maksetähtaja saabumist, põhjendades mittenõustumist. Osalise nõustumise korral makstakse aktsepteeritud osa. Arve esitaja kontrollib teise Poole avaldust ja teatab teisele Poolele kirjalikult kontrolli tulemustest 10 päeva jooksul pärast teate kättesaamisest.

8. Süsteemihalduri õigused ja kohustused

- 8.1. Süsteemihalduril on õigus:
  - 8.1.1. nõuda oma kohustuste täitmiseks bilansihaldurilt vajalikku teavet;
  - 8.1.2. seada maagaasiseaduses ettenähtud juhtudel piiranguid bilansihalduri tarnetele;
  - 8.1.3. nõuda oma kohustuste täitmiseks bilansihaldurilt gaasitarnete suurendamist või vähendamist vastavalt sõlmitud bilansilepingule;
  - 8.1.4. anda oma kohustuste täitmiseks bilansihaldurile korraldusi gaasitarbimise piiramiseks või katkestamiseks järgides maagaasiseaduses sätestatud nõudeid;
  - 8.1.5. rakendada gaasisüsteemi kasutamise tehnilisi piiranguid, kui bilansihaldur ei täida süsteemihalduri nõudmist tagada määratud tähtajaks bilanss;
  - 8.1.6. nõuda bilansihaldurilt õigusaktis ja sõlmitud lepingutes sätestatud nõuete ja kohustuste täitmist ning nende nõuete täitmata jätmise või kohustuste rikkumise korral keelduda bilansihalduriga bilansilepingu sõlmimisest, leping lõpetada või kasutada muid lepingu või õigusaktiga ettenähtud õiguskaitsevahendeid.
- 8.2. Süsteemihaldur on kohustatud:
  - 8.2.1. tagama igal ajahetkel gaasisüsteemi varustuskindluse;
  - 8.2.2. koostama gaasisüsteemi bilansi ja korraldama selle selgitamisega seotud infovahetust;
  - 8.2.3. ostma ja müüma gaasiturul efektiivselt toimimiseks bilansigaasi;
  - 8.2.4. kasutama bilansigaasi hinna kujundamisel võrdse kohtlemise põhimõtet;
  - 8.2.5. avaldama bilansilepingu tüüptingimused, bilansigaasi hinna määramise metoodika ja bilansigaasi ostu- ja müügihinnad oma veebilehel.
  - 8.2.6. hoidma seoses lepingu sõlmimisega bilansihalduri kohta teatavaks saanud teavet, mille avaldamine võib kahjustada viimase huve;
  - 8.2.7. tasuma kõik bilansilepingus ettenähtud maksed tähtajaks.

9. Bilansihalduri õigused ja kohustused

9.1. Bilansihalduril on õigus:

9.1.1. tutvuda süsteemihalduri veebilehelt bilansilepingu tüüptingimustega, bilansigaasi hinna määramise meetodikaga ning bilansigaasi ostu- ja müügihindadega;

9.1.2. saada süsteemihaldurile müüdud bilansigaasi eest tasu maagaasiseaduse ja bilansilepingu kohaselt;

9.1.3. kontrollida süsteemihalduri valduses olevate ja bilansilepingus kokkulepitud mõõtepunktide mõõtevahendite näitusid;

9.2. Bilansihaldur on kohustatud;

9.2.1. teavitama süsteemihaldurit koheselt bilansi tasakaalutusest ja selle põhjustest ning süsteemihalduri nõudmisel viivitamata näitama, kuidas bilanss tagatakse ja alustama tegevust, mis tema bilansi tasakaalustab;

9.2.2. tasuma kõik lepingus ettenähtud maksed tähtjaks.

10. Vastutus kohustuste rikkumise eest

10.1. Pooled vastutavad lepingus sätestatud kohustuste mittekohase täitmise või täitmata jätmise eest.

10.2. Pooled vastutavad isikute tegevuse eest, keda nad kasutavad oma kohustuste täitmiseks.

10.3. Kohustuse mittekohane täitmine või täitmata jätmine on vabandatu, kui Pool rikkus kohustust vääramatu jõu tõttu.

10.4. Vääramatu jõud on asjaolu, mida Pool ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtudes ei saanud temalt oodata, et ta lepingu sõlmimise ajal selle asjaoluga arvestaks või seda väldiks.

10.5. Vääramatuks jõuks on:

10.5.1. loodusõnnetus;

10.5.2. tulekahju;

10.5.3. majandusblokaad gaasisüsteemiga ühendüsteemis töötavate riikide vahel;

10.5.4. diversiooniakt;

10.5.5. eriolukorra väljakuulutamise jms.

10.6. Kui vääramatu jõu mõju on ajutine, on kohustuse rikkumine vabandatu üksnes aja vältel, mil vääramatu jõud kohustuse täitmist takistas.

10.7. Pool hüvitab teisele poolele lepinguga sätestatud kohustuste täitmata jätmisega või mittekohase täimisega põhjustatud otsese varalise kahju. Pool peab tekkinud kahjust teadasaamisel mõistliku aja jooksul teatama teisele Poolele kirjalikult kahju arvatava suuruse ja kahju hüvitamise aluse.

10.8. Poolel on õigus nõuda teiselt Poolelt kahju olemasolu ja suurust tõendava teabe esitamist.

11. Teavitamine

11.1. Kõik bilansilepingu täimisega või lepingust tulenevate vaidlustega seotud teated, nõusolekud, kooskõlastused ja muud tahteavaldused, samuti muu teave loetakse ametlikult ja kooskõlas lepinguga esitatuks, kui tahteavaldus on antud teisele Poolele üle allkirja vastu või edastatud kirja, faksi või elektronposti teel, lepingus märgitud või teisele Poolele kirjalikult teatatud kontaktaadressidel või numbritel.

11.2. Teade loetakse kätteantuks, kui on täidetud üks alljärgnevatest tingimustest:

11.2.1. teade on üle antud allkirja vastu;

11.2.2. teade on saadetud postiasutuse kaudu tähtitud kirjaga;

11.2.3. faksi või elektronposti lähetus on registreeritud tehnoloogiliselt.

11.3. Bilansilepinguga sätestatud kontaktandmete muutumisest teavitavad Pooled teineteist 2 tööpäeva jooksul.

12. Bilansilepingu muutmine ja lõpetamine ning erimeelsuste lahendamine

- 12.1. Bilansilepingut saab muuta Poolte kokkuleppel või muudel lepingus või seaduses ettenähtud alustel.
- 12.2. Süsteemihalduril on õigus bilansilepingut lõpetada maagaasiseaduses ettenähtud juhtudel.
- 12.3. Bilansileping lõpeb:
  - 12.3.1. tähtajalise lepingu korral tähtaja möödudes, kui üks Pool teatab teisele Poolele kirjalikult vähemalt 30 päeva enne lepingu kehtivusaja lõppu lepingu lõppemisest;
  - 12.3.2. Poolte kirjalikul kokkuleppel;
  - 12.3.3. lepingu ülesütlemisel lepingus ja õigusaktides nimetatud põhjustel ühe Poole kirjaliku avalduse alusel;
  - 12.3.4. juriidilisest isikust bilansihalduri tegevuse lõppemisest;
  - 12.3.5. kui turuosaline lõpetab oma tegevuse bilansihaldurina.
- 12.4. Bilansilepingu lõppemisel mistahes põhjusel, kaasa arvatud lepingu kehtetus, kohaldatakse ka pärast lepingu lõppemist neid lepingusätteid, mis oma olemuse tõttu sätestavad Poolte õigusi ja kohustusi pärast lepingu lõppemist.
- 12.5. Bilansilepingu täitmisest, muutmisest või lõpetamisest tulenevad eriarvamused ja vaidlused lahendavad Pooled eelkõige läbirääkimiste teel.
- 12.6. Poole tegevuse või tegevusetuse peale, mis on vastuolus maagaasiseadusega või selle alusel kehtestatud õigusaktidega, võib teine Pool esitada kirjaliku kaebuse Konkurentsiametile.
- 12.7. Kui bilansilepingust tulenevaid vaidlusi ei õnnestu lahendada Poolte läbirääkimistega, lahendatakse vaidlus lepingus sätestatud kohtus, sellise sätte puudumise korral süsteemihalduri asukohajärgses kohtus.